

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**BİRİNCİ BÖLÜM
KARAR****GEORGETA MARICELA TEKDEMİR BAŞVURUSU**

Başvuru Numarası : 2021/17696
Karar Tarihi : 5/11/2025

Başkan : Hasan Tahsin GÖKCAN
Üyeler : Recai AKYEL
Selahaddin MENTEŞ
Muhterem İNCE
Yılmaz AKÇİL

Raportör : Ayşenur TUNCER
Başvurucu : Georgeta Maricela TEKDEMİR
Vekili : Av. Doğan YENİGÜN

I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru, haksız şekilde Türkiye'ye giriş yasağı konulmasından kaynaklandığı ileri sürülen zararların tazmin edilmesi talebiyle açılan davanın reddedilmesi nedeniyle özel hayata ve aile hayatına saygı hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

2. Yabancı uyruklu başvuru 2012 yılında Türk vatandaşı ile evlenerek Türkiye'ye yerleşmiştir. Başvurucu 6/10/2016 tarihinde Romanya'daki ailesini ziyaret etmek amacıyla İstanbul Sabiha Gökçen Havaalanı'ndan uçağa bineceği sırada pasaportuna G-82 (millî güvenlik aleyhine faaliyette bulunan veya bulunduğu şüphesi olan) tahdit kodu konulduğunu ve bir daha Türkiye'ye giriş yapamayacağını öğrenmiştir. Başvurucu, bu tahdit kodu nedeniyle 2016 yılının Ekim ayından 2018 yılının Ocak ayına kadar Romanya'da kalmıştır. Başvurucunun kodun iptali için açtığı dava sonucunda iptal kararı verilmiştir. Karar kesinleştikten sonra başvuru, anılan işlemde kaynaklandığını ileri sürdüğü maddi ve manevi zararlarının tazmini için 25/6/2018 tarihinde tam yargı davası açmıştır.

3. Başvurucu; dava dilekçesinde 2/9/2012 tarihinde Türk vatandaşı T.T. ile evlendiğini, 2/1/2014 tarihinde bir kız çocuklarının dünyaya geldiğini, Türkiye'de kızı ve Türk olan eşiyle birlikte yaşadığını, okutman olarak Türkiye'de çalıştığını ifade etmiştir. Ayrıca 23/7/2016 tarihli ve 29779 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 667 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname ile çalıştığı üniversitenin kapatılması nedeniyle iş akdinin feshedildiğini, 23/10/2016 tarihine kadar aile ikamet izni bulunmasına rağmen Romanya'daki ailesini ziyaret etmek üzere 6/10/2016 tarihinde İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı'ndan çıkış yaptığı esnada pasaport polisi tarafından pasaportuna G-82 kodu konulduğunu belirtmiştir. Bu tahditten dolayı Türkiye'ye girişinin engellendiğini vurgulayan başvuru dört yaşındaki kızının ve kendisinin Türkiye'de

yaşayan eşiyle uzun süre ayrı kalmalarına sebebiyet verildiğini, nihayetinde anılan tahdit işleminin iptaline karar verildiğini belirterek tahdit işleminin uygulandığı süre boyunca yaşadığı maddi kayıp ve manevi zararların karşılanması için 449.014 TL maddi ve 75.000 TL manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

4. Ankara 7. İdare Mahkemesinde (Mahkeme) görülen tam yargı davası sonucunda maddi tazminat talebinin reddine ve 25.000 TL manevi tazminat talebinin kabulüne 29/6/2020 tarihinde karar verilmiştir. Kararın gerekçesinde; millî güvenlik aleyhine faaliyetle bulunan yabancılar hakkında konulan G-82 tahdit kodu veri girişi yapılarak başvurunun Türkiye'ye girişinin yasaklandığı, anılan işlemin iptaline karar verildiği, bu karara karşı yapılan istinaf başvurusunun 3/4/2018 tarihli kesin kararla reddedildiği belirtilmiştir. Anılan işlem nedeniyle başvurunun talep ettiği maddi tazminat kaleminden Türkiye'de iş teklifine ilişkin olan kısmının reddine karar verilmiştir. Gerekçe olarak başvurunun anılan teklifi kabul edip etmeyeceğinin, söz konusu işte çalışıp çalışmayacağını belli olmadığı, bu nedenle ortada gerçekleşmiş bir zarardan söz etmenin mümkün olmadığı ifade edilmiştir. Bunun yanında herhangi bir harcama belgesi, makbuz, dekont gibi bir belgeye dayanmayan diğer maddi tazminat taleplerinin de reddine karar verildiği belirtilmiştir.

5. Tüm bunların yanında iptaline karar verilen tahdit kodu nedeniyle eşinin ve ikâmetgâhının bulunduğu Türkiye'ye bir daha giriş yapamayacağını öğrenen başvurunun uçağını kaçırmayı, küçük çocuğuyla birlikte geceyi havaalanında geçirmek zorunda kalması, 2016 yılının Ekim ayından 2018 yılının Ocak ayına kadar Romanya'da kalmak zorunda bırakılması gerekçesiyle başvuru lehine 25.000 TL manevi tazminata hükmedildiği ifade edilmiştir.

6. İdare, karara karşı istinaf kanun yoluna başvurmuştur. Ankara Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesi (Daire) 10/3/2021 tarihli kararında somut olayda kişilik haklarına doğrudan bir saldırı, bunun sonucu gerçekleşen ve tazmin edilmesi gereken manevi bir zarar olmadığı sonucuna vararak istinaf talebinin kabulüne ve manevi tazminat kararının kaldırılmasına kesin şekilde karar vermiştir.

7. Başvurucu, nihai hükmü 5/4/2021 tarihinde öğrendikten sonra 28/4/2021 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

8. Komisyon başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar vermiştir.

II. DEĞERLENDİRME

9. Başvurucu; beş yıldır yaşadığı Türkiye'den iki yaşında kızıyla ayrılmak zorunda bırakıldığını, yaklaşık bir buçuk yıl boyunca kendisinin eşinden, kızının ise babasından ayrı yaşamak durumunda kaldığını belirterek aile hayatına saygı hakkının, yerleşme ve seyahat hürriyetinin, etkili başvuru hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

10. Adalet Bakanlığı (Bakanlık) görüşünde; başvurunun iddiaları konusunda inceleme yapılırken Anayasa ve ilgili mevzuat hükümleri, Anayasa Mahkemesi içtihadı ve somut olayın kendine özgü koşullarının da dikkate alınması gerektiği bildirilmiştir. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanda bulunmamıştır.

11. Başvurucunun şikâyetinin haksız şekilde konulan Türkiye'ye giriş yasağı nedeniyle özel ve aile hayatının olumsuz etkilendiğine, haksız müdahale nedeniyle uğradığını iddia ettiği zararlarının giderilmemesine ilişkin olduğu anlaşılmıştır. Dolayısıyla somut olayda şikâyetin özü, başvurucunun özel ve aile hayatına yapılan müdahaleden kaynaklanan zararın idari ve yargısal süreçlerin sonucunda giderilmemesine yöneliktir. Böylece başvurucunun anılan iddiaları bir bütün olarak özel hayata ve aile hayatına saygı hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkı kapsamında incelenmiştir (benzer yöndeki değerlendirmeler için bkz. *Önder Soylo* [1. B.], B. No: 2021/4654, 16/7/2025, §§ 15, 16).

12. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan özel hayata ve aile hayatına saygı hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

13. Etkili başvuru hakkı anayasal bir hakkının ihlal edildiğini ileri süren herkese hakkın niteliğine uygun olarak iddialarını inceleyebileceği makul, erişilebilir, ihlalin gerçekleşmesini veya sürmesini engellemeye ya da sonuçlarını ortadan kaldırmaya (yeterli giderim sağlama) elverişli idari ve yargısal yollara başvuruda bulunabilme imkânı sağlanması olarak tanımlanabilir (*Y.T.* [GK], B. No: 2016/22418, 30/5/2019, § 47).

14. Kişilerin etkili başvuru hakkı açısından sahip oldukları güvencenin kapsamı, ihlal iddiasına konu edilen hakkın niteliğine göre değişmektedir ancak genel olarak ifade edilmelidir ki Anayasa'nın 40. maddesi uyarınca sağlanması gereken başvuru yolunun hem teoride hem de uygulamada ileri sürülen ihlali önleme, ihlal devam etmekte ise sonlandırma veya gerçekleşip sona ermiş ihlallere yönelik olarak da *makul bir tazmin imkânı sunma açısından etkili olması* gerekmektedir (*K.A.* [GK], B. No: 2014/13044, 11/11/2015, § 71). Bu nitelikte bir başvuru yolu yoksa etkili başvuru hakkının ihlal edildiği sonucuna ulaşılabacaktır (*Mahfuz Güleriyüz* [1. B.], B. No: 2020/25276, 9/1/2024, § 48).

15. Öncelikle vurgulanmalıdır ki mahkemelerce iptal edilen her idari işlemin muhataplarında bir zarara neden olduğu ya da her iptal kararının tazminat verilmesini gerekli kıldığı söylenemez. Bununla birlikte olayın kendine özgü koşulları içinde işlem nedeniyle kişinin itibarına ve manevi bütünlüğüne zarar verildiğinin açık olduğu durumlarda söz konusu zarar da tazmin edilmelidir (*Aras Altıok* [2. B.], B. No: 2019/29020, 8/6/2023, § 15).

16. Bunun yanında adli ve idari yargıda açılacak tazminat davalarında makul derecede dikkatli ve özenli inceleme şartının yerine getirilmesi gerekir. Yargılama makamlarının bu tür olaylara ilişkin yürüttükleri yargılamalarda yeterli derinlik ve özenle bir inceleme yapıp yapmadıkları ya da ne ölçüde yaptıkları da Anayasa Mahkemesi tarafından değerlendirilmelidir. Zira yargılama makamları tarafından bu konuda gösterilecek hassasiyet, yürürlükteki yargı sisteminin daha sonra ortaya çıkabilecek benzer hak ihlallerinin önlenmesindeki önemli rolün zarar görmesine engel olacaktır (benzer yöndeki değerlendirmeler için bkz. *Fatma Kılıç ve İbrahim Haldız* [1. B.], B. No: 2017/37387, 21/4/2021, §§ 31-37; *Greta Madeleine Kocaoğlu* [2. B.], B. No: 2020/814, 19/7/2023, § 13).

17. Öte yandan aile hayatına saygı hakkının söz konusu olabilmesi için öncelikle *aile* kavramı kapsamında değerlendirilebilecek kişisel ve yakın bağların varlığı gereklidir (Murat Demir [GK], B. No: 2015/7216, 27/3/2019, § 72). Sınır dışı edilmesine karar verilen yabancının bu şekilde özel ve/veya aile hayatının mevcut olduğunun tespit edilmesi durumunda kişinin eşinin, küçük çocuklarının veya istisnai durumlarda, birlikte aile hayatı sürdürdüğü başka kişilerin yaşadığı ülkeden sınır dışı edilmesi özel hayata ve/veya aile hayatına müdahale teşkil edecektir (*Peri Kırık* [2. B.], B. No: 2015/19795, 9/1/2019, § 35; *Asulu Aldenova* [2. B.], B. No: 2018/10055, 16/3/2022, § 24). Başvuru konusu olayda bunun aksini ortaya koyan bir durumun olmadığı ve başvurunun *mevcut bir aile hayatının* olduğu açıktır.

18. Somut olayda başvurucu hakkında konulan Türkiye'ye giriş yasağının hukuka aykırı bir işlem olduğu ve sınır dışı işlemiyle başvurunun özel ve aile hayatına haksız şekilde müdahale edildiği yargılama makamlarınca tespit edilerek yasağa dair işlemin iptaline karar verilmiştir. Başvurucunun bu hukuka aykırılığa dayanarak ileri sürdüğü tazminat talepleri ise reddedilmiştir. Bu durumda Anayasa Mahkemesinin yapacağı inceleme, hukuka aykırı bir idari işlemin varlığı da dikkate alınarak başvurucuya yeterli bir giderim sağlanıp sağlanmadığı ile sınırlı olacaktır (benzer yöndeki karar için bkz. *İlker Arslan* [2. B.], B. No: 2019/36858, 23/11/2022, §§ 41-44; *Önder Soylo*, § 20).

19. Tüm yargılama bir bütün hâlinde değerlendirildiğinde mahkeme kararında maddi tazminat talebinin reddine ilişkin olarak harcama belgesi, makbuz, dekont gibi belge sunulmadığı ve gerçekleşmeyen diğer maddi zararların da tazmininin mümkün olmadığı belirtilmiştir. Bunun yanında Daire kararında manevi tazminat talebinin reddine gerekçe olarak başvurunun kişilik haklarına doğrudan bir saldırı ve bunun sonucu gerçekleşen, tazmini gereken manevi bir zarar olmadığının belirtildiği görülmüştür. Manevi tazminatın reddine ilişkin sunulan gerekçenin soyut ve genel nitelikte olduğu açık olmakla birlikte yargılama makamları tarafından hukuka aykırı olduğu tespit edilen bir idari işlemin mevcut olduğu vurgulanmalıdır. Böylelikle başvurunun maddi tazminat talebine ilişkin iddiaları kapsamında açıklanan gerekçelerin öngörülen yükümlülükler açısından keyfi olduğu söylenemeyeceği gibi başvurunun özel ve aile hayatına kamusal mercilerce yapılan müdahalenin hukuka aykırılığı tespit edildiğinden manevi tazminat talebi yönünden ihlalin giderimini sağlayacak şekilde etkili bir hukuk yolunun işletilmesi ve hakkaniyete uygun bir çözümün sunulması gerekir.

20. Bu durumda anılan idari işlemin başvurunun özel ve aile hayatında doğurduğu sonuçları başvurunun ayrıntılı şekilde ortaya koyduğu ve yakındığı sürecin başvurucuya atfedilebilecek bir durumdan kaynaklanmadığı da gözetildiğinde idarenin hukuka aykırı işleminden kaynaklanan manevi zararlara ilişkin giderimi sağlamadığı sonucuna ulaşmak mümkündür. Bilhassa somut olayda yargılama makamlarınca manevi tazminat talebinin reddi yönünden yapılan yorumun idarenin işleminden kaynaklanan zararlara yönelik olarak giderimin sağlanmasını ve oluştuğu iddia edilen zararların tazmin edilmesini neredeyse kategorik olarak engelleyecek mahiyette olduğuna işaret etmek gerekir. Sonuç olarak yargılama makamlarınca manevi tazminat yönünden ulaşılan sonucun özel hayata ve aile hayatına saygı hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkının gerçekleştirilmesi için tam yargı davası müessesesinin pratikte etkisiz hâle gelmesine ve başvurunun doğan zararlarının giderilmemesine yol açtığı değerlendirilmiştir (benzer yöndeki değerlendirmeler için bkz. *Deniz Bayraktar* [2. B.], B. No: 2022/20938, 13/5/2025, § 16).

21. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 20. maddesinde düzenlenen özel hayata ve aile hayatına saygı hakkıyla bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde güvence altına alınan etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

III. GİDERİM

22. Başvurucu; ihlalin tespiti, yeniden yargılama yapılması ve 25.000 TL manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

23. Başvuruda tespit edilen anayasal hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar ve zorunluluk bulunmaktadır. Anayasa'nın 148. ve 153. maddeleri ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. ve 66. maddeleri uyarınca ihlal kararının gönderildiği yargı mercilerinin yapması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatıp Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirtilen ilkelere ve gerekçelere uygun biçimde yürütülecek yargılama sonunda hak ihlalinin nedenlerini gidererek yeni bir karar vermektir (yeniden yargılama konusunda bkz. *Mehmet Doğan* [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; *Aligül Alkaya ve diğerleri (2)* [1. B.], B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; *Kadri Enis Berberoğlu (3)* [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

24. İhlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasının yeterli giderim sağlayacağı anlaşıldığından tazminat taleplerinin reddine karar verilmesi gerekir.

IV. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Özel hayata ve aile hayatına saygı hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 20. maddesinde düzenlenen özel hayata ve aile hayatına saygı hakkıyla bağlantılı olarak Anayasa'nın 40. maddesinde güvence altına alınan etkili başvuru hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin özel hayata ve aile hayatına saygı hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Ankara Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesine (E.2020/3177, K.2021/772) iletilmek üzere Ankara 7. İdare Mahkemesine (E.2018/1486, K.2020/1046) GÖNDERİLMESİNE,

D. Başvurucunun tazminat taleplerinin REDDİNE,

E. 487,60 TL harç ve 40.000 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 40.487,60 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

F. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvurunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

G. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 5/11/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.